

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

NÁLEZ

Ústavného súdu Slovenskej republiky

V mene Slovenskej republiky

III. ÚS 62/2020-30

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí 12. mája 2020 v senáte zloženom z predsedu senátu Mojmíra Mamojku a zo sudcov Petra Straku (sudca spravodajca) a Martina Vernarského v konaní o ústavnej sťažnosti [REDACTED], [REDACTED], a [REDACTED], [REDACTED], obaja [REDACTED], zastúpených advokátom JUDr. Jozefom Herbulákom, Brnianska 1K, Trenčín, vo veci namietaného porušenia ich základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a práva na prejednanie ich záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Okresného súdu Trenčín v konaní vedenom pod sp. zn. 16 C 422/2015 takto

r o z h o d o l :

1. Základné právo [REDACTED] a [REDACTED] na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a právo na prejednanie ich záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Okresného súdu Trenčín v konaní vedenom pod sp. zn. 16 C 422/2015 porušené boli.

2. Okresnému súdu Trenčín prikazuje, aby v konaní vedenom pod sp. zn. 16 C 422/2015 konal bez zbytočných prietahov.

3. [REDAKOVANÉ] a [REDAKOVANÉ] priznáva finančné zadost'učinenie každému z nich v sume po 500 € (slovom päťsto eur), ktoré im je Okresný súd Trenčín povinný vyplatiť do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto rozhodnutia.

4. Okresný súd Trenčín je povinný uhradiť [REDAKOVANÉ] a [REDAKOVANÉ] [REDAKOVANÉ] trovy konania v sume 415,51 € (slovom štyristopätnásť eur a päťdesiatjeden centov) na účet ich právneho zástupcu JUDr. Jozefa Herbuláka, Brnianska 1K, Trenčín, do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto rozhodnutia.

5. Vo zvyšnej časti ústavnej sťažnosti nevyhovuje.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Vymedzenie napadnutého rozhodnutia a sťažnostná argumentácia

1. Ústavný súd Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) uznesením č. k. III. ÚS 62/2020-13 z 11. februára 2020 prijal na ďalšie konanie ústavnú sťažnosť [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], a [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], obaja [REDAKOVANÉ] (ďalej len „sťažovatelia“), podľa § 56 ods. 5 zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“), ktorou namietali porušenie svojho základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva na prejednanie svojej záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) postupom Okresného súdu Trenčín (ďalej len „okresný súd“) v konaní o určenie priebehu hranice a o určenie vlastníckeho práva vedenom pod sp. zn. 16 C 422/2015 (ďalej len „napadnuté konanie“).

2. Z ústavnej sťažnosti a jej príloh vyplýva, že 6. novembra 2015 bola okresnému súdu doručená žaloba o určenie priebehu hranice a o určenie vlastníckeho práva z 3. novembra 2015. Sťažovatelia vystupujú v napadnutom konaní v procesnom postavení žalovaných. Sťažovatelia v ústavnej sťažnosti stručne opísali chronológiu procesných úkonov okresného súdu, z ktorej vyplýva, že od začatia konania uplynuli takmer 4 roky bez toho, aby bol nariadený termín pojednávania a napadnuté konanie nie je právoplatne skončené. Takúto dĺžku konania možno podľa názoru sťažovateľov zaradiť k extrémnym prieťahom v konaní.

3. Právny zástupca sťažovateľov podal 26. septembra 2017 sťažnosť na prieťahy v konaní z dôvodu nečinnosti okresného súdu. V odpovedi na jeho sťažnosť podpredseda okresného súdu v podaní sp. zn. Spr 2141/2017 z 20. októbra 2017 uviedol, že neboli zistené prieťahy v konaní, avšak pretože je na strane žalovaných 36 účastníkov, pričom niektorí z nich sú zastúpení Slovenským pozemkovým fondom Bratislava a niektorí žalovaní zomreli alebo sa na adrese uvedenej žalobcom nezdržiavajú, sú súdom vykonávané úkony súvisiace so zistením okruhu účastníkov konania vrátane dedičov, prípadne so zisťovaním aktuálneho pobytu žalovaných a v dohľadnej dobe budú vydávané procesné rozhodnutia, ktorými sa ustáli okruh účastníkov konania.

4. Dňa 29. júla 2019 právny zástupca sťažovateľov podal okresnému súdu opakovanú sťažnosť na prieťahy v konaní. Podpredseda okresného súdu v odpovedi na opakovanú sťažnosť v podaní sp. zn. SprV 126/2019 z 23. augusta 2019 sťažovateľom oznámil, že uznesením z 21. januára 2019 došlo k rozhodnutiu o čiastočnom zastavení konania proti v uznesení označeným žalovaným z dôvodu späťvzatia a k rozhodnutiu o pripustení pristúpenia ďalších účastníkov na strane žalobcov, a pretože uznesenie bolo potrebné doručovať jednej z pôvodne žalovaných prostredníctvom Mestského úradu Dubnica nad Váhom, bude môcť súd po nadobudnutí jeho právoplatnosti pokračovať v konaní.

5. Podľa sťažovateľov napadnuté konanie nie je zvlášť skutkovo zložitá a napriek tomu okresný súd konal nekoncentrovane, s dlhými obdobiami nečinnosti, neriešil vecnú stránku sporu a zaoberal sa iba procesnými otázkami.

6. Sťažovatelia navrhli, aby ústavný súd nálezom takto rozhodol:

„I. Základné právo sťažovateľa, [REDAKOVANÉ] na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a právo na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Okresného súdu Trenčín v konaní vedenom pod sp. zn. 16C/422/2015 porušené bolo.

II. Základné právo sťažovateľky, [REDAKOVANÉ] na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a právo na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Okresného súdu Trenčín v konaní vedenom pod sp. zn. 16C/422/2015 porušené bolo.

III. Okresnému súdu Trenčín v konaní vedenom pod sp. zn. 16C/422/2015 sa prikazuje konať bez zbytočných prieťahov.

IV. Sťažovateľovi, [REDAKOVANÉ] sa priznáva finančné zadosťučinenie v sume 5.000 Eur (slovom: päťtisíc eur), ktoré mu je Okresný súd Trenčín povinný vyplatiť do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.

V. Sťažovateľke, [REDAKOVANÉ] sa priznáva finančné zadosťučinenie v sume 5.000 Eur (slovom: päťtisíc eur), ktoré jej je Okresný súd Trenčín povinný vyplatiť do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.

VI. Okresný súd Trenčín je povinný uhradiť sťažovateľom trovy konania vo výške 415,51 Eur do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu, a to na účet ich právneho zástupcu JUDr. Jozefa Herbuláka, advokáta so sídlom Brnianska 1K, 911 05 Trenčín.“

7. Vec napadla ústavnému súdu 12. septembra 2019 a v súlade s pravidlami rozdeľovania vecí, ktoré v období od 17. februára 2019 do 25. apríla 2019 neboli sudcom spravodajcom pridelené, spadala podľa čl. X bodu 2 písm. c) Rozvrhu práce Ústavného súdu Slovenskej republiky na obdobie od 26. apríla 2019 do 31. decembra 2019

do kategórie zostávajúcich vecí, ktoré mali byť prerozdeľované po vymenovaní ďalších sudcov ústavného súdu. Po vymenovaní ďalších sudcov ústavného súdu (10. októbra 2019) v súlade s čl. X bodom 5 písm. c) Rozvrhu práce Ústavného súdu Slovenskej republiky na obdobie od 26. apríla 2019 do 31. decembra 2019 v znení dodatku č. 1 schváleného 16. októbra 2019 (ďalej len „rozvrh práce“) bola vec sťažovateľov prerozdelená náhodným výberom pomocou technických a programových prostriedkov a pridelená sudcovi spravodajcovi Petrovi Strakovi. V zmysle čl. II bodov 3 a 5 Rozvrhu práce Ústavného súdu Slovenskej republiky na obdobie od 1. januára 2020 do 31. decembra 2020 bola vec prerokovaná v treťom senáte ústavného súdu v zložení Mojmir Mamojka (predseda senátu) a sudcovia Peter Straka a Martin Vernarský.

II.

Vyjadrenie okresného súdu a replika sťažovateľov

8. Na výzvu ústavného súdu sa podaním sp. zn. Spr 188/2020 z 25. februára 2020 doručeným ústavnému súdu 4. marca 2020 vyjadril k ústavnej sťažnosti podpredseda okresného súdu, ktorý uviedol chronologický prehľad jednotlivých úkonov okresného súdu v napadnutom konaní. Uviedol, že predmetný spor patrí podľa jeho názoru ku skutkovo a právne zložitejším veciam, pretože si vyžaduje vyriešenie odborných otázok, s čím je spojené i znalecké dokazovanie. Poukázal na to, že v predmetnom konaní sa riešila (okrem iného) identifikácia pozemno-knižného stavu so stavom súčasným a spornosť hraníc pozemkov a k dĺžke konania prispela najmä skutočnosť, že žalobca pôvodne podanú žalobu zmenil jednak v časti navrhovaného petitu, ale i pokiaľ ide o určenie strán sporu (z pôvodne jedného žalobcu a 36 žalovaných aktuálne v konaní vystupuje 16 žalobcov a 2 žalovaní).

9. Podpredseda okresného súdu vo svojom vyjadrení vyslovil súhlas s upustením od ústneho pojednávania v danej veci v zmysle § 58 ods. 3 zákona o ústavnom súde.

10. K vyjadreniu okresného súdu zaujal na základe výzvy ústavného súdu stanovisko aj právny zástupca sťažovateľov. Tento vo svojom podaní doručenom ústavnému súdu 10. marca 2020 uviedol, že z prehľadu chronológie úkonov súdu vyplýva, že v konaní

dochádzalo k opakovaným niekoľkomesačným priet'ahom, keď bol súd vo veci nečinný. Podľa jeho názoru neobstojí ani obrana okresného súdu, že ide o skutkovo a právne zložitú vec, čím odôvodňuje doterajšiu dĺžku konania, pretože z obsahu spisu je zrejmé, že po dobu štyri a pol roka od podania žaloby súd k riešeniu merita veci zatiaľ vôbec nepristúpil ani nevykonal žiadne znalecké dokazovanie. Ďalej uviedol, že činnosť súdu je potrebné označiť za nesústredenú a dosiaľ sa zamerala len na riešenie procesných otázok (vyrubenie súdneho poplatku, rozhodnutie o zastavení konania po čiastočnom späťvzátí žaloby a pripustenie zmeny žalobného petitu, pozn.). Právny zástupca sťažovateľov napokon uzavrel, že ani do konca roku 2019 vo veci nebol vykonaný žiadny úkon a až 10. februára 2020 bol nariadený termín pojednávania na 10. marec 2020, z čoho možno konštatovať, že celý rok 2019 súd vydal jedno procesné uznesenie, ktoré po celý rok doručoval.

11. Právny zástupca sťažovateľov zároveň vyslovil súhlas s upustením od ústneho pojednávania v konaní o prijatej ústavnej sťažnosti v zmysle § 58 ods. 3 zákona o ústavnom súde.

12. Ústavný súd so súhlasom účastníkov konania podľa § 58 ods. 3 zákona o ústavnom súde upustil od ústneho pojednávania v danej veci, pretože po oboznámení sa s ich vyjadreniami dospel k názoru, že od tohto pojednávania nemožno očakávať ďalšie objasnenie veci.

III.

Relevantná právna úprava a judikatúrne východiská ústavného súdu

13. Podľa čl. 124 ústavy ústavný súd je nezávislým súdnym orgánom ochrany ústavnosti.

14. Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy,

ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

15. Podľa čl. 140 ústavy podrobnosti o organizácii ústavného súdu, o spôsobe konania pred ním a o postavení jeho sudcov ustanoví zákon.

16. Podľa čl. 48 ods. 2 ústavy každý má právo, aby sa jeho vec prerokovala bez zbytočných prietáhov a v jeho prítomnosti a aby sa mohol vyjadriť ku všetkým vykonávaným dôkazom. Verejnosť možno vylúčiť len v prípadoch ustanovených zákonom.

17. Podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru každý má právo na to, aby jeho záležitosť bola spravodlivo verejne a v primeranej lehote prejednaná nezávislým a nestranným súdom zriadeným zákonom, ktorý rozhodne o jeho občianskych právach alebo záväzkoch.

18. Sťažovatelia sa svojou ústavnou sťažnosťou domáhajú vyslovenia porušenia základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru a k namietanému porušeniu sťažovateľmi označených práv malo dôjsť postupom okresného súdu v napadnutom konaní.

19. Ústavný súd si pri výklade základného práva na prerokovanie vecí bez zbytočných prietáhov garantovaného v čl. 48 ods. 2 ústavy osvojil judikatúru Európskeho súdu pre ľudské práva (ďalej len „ESLP“) k čl. 6 ods. 1 dohovoru, pokiaľ ide o právo na prejednanie záležitosti v primeranej lehote, preto v obsahu týchto práv nemožno vidieť zásadnú odlišnosť (napr. II. ÚS 55/98, I. ÚS 132/03, IV. ÚS 105/07, IV. ÚS 90/2010).

20. Ústavný súd pri rozhodovaní o sťažnostiach namietajúcich porušenie základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy (čo platí, aj pokiaľ ide o čl. 6 ods. 1 dohovoru) vychádza zo svojej ustálenej judikatúry, v súlade s ktorou účelom základného práva na prerokovanie vecí bez zbytočných prietáhov je odstránenie stavu právnej neistoty, v ktorej sa nachádza osoba domáhajúca sa rozhodnutia štátneho orgánu. Samotným prerokovaním vecí na súde alebo inom štátnom orgáne sa právna neistota neodstráni. K vytvoreniu želaného stavu,

t. j. stavu právnej istoty dochádza až právoplatným rozhodnutím súdu alebo iného štátneho orgánu. Na splnenie základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy preto nestačí, aby štátne orgány vec prerokovali, prípadne vykonali rôzne úkony bez ohľadu na ich počet (I. ÚS 10/98).

21. Povinnosťou súdov vyplývajúcou zo základného práva účastníkov súdneho konania na prerokovanie ich vecí bez zbytočných prietáhov v kontexte medzinárodných záväzkov Slovenskej republiky je garantovať účastníkom súdneho konania právo na prerokovanie ich vecí v primeranej dobe (v zmysle čl. 6 ods. 1 dohovoru) a zabezpečiť odstránenie stavu právnej neistoty osoby domáhajúcej sa rozhodnutia štátneho orgánu v primeranej dobe (III. ÚS 111/04, III. ÚS 11/05).

22. Judikatúra ESĽP a nadväzne i judikatúra ústavného súdu sa tiež ustálila v tom, že otázka, či v konkrétnom prípade bolo alebo nebolo porušené právo na prejednanie záležitosti v primeranej lehote, sa skúma vždy s ohľadom na konkrétne okolnosti každého jednotlivého prípadu, a to najmä podľa týchto troch základných kritérií: právna a faktická zložitosť vecí, o ktorej súd rozhoduje, správanie účastníka súdneho konania a postup samotného súdu (napr. I. ÚS 41/02). V súlade s judikatúrou ESĽP ústavný súd prihliada aj na predmet sporu (povahu vecí) v posudzovanom konaní a jeho význam pre sťažovateľa (napr. I. ÚS 19/00, I. ÚS 54/02, II. ÚS 32/02). Podľa rovnakých kritérií posudzoval ústavný súd aj ústavnú sťažnosť sťažovateľov.

IV.

Posúdenie vecí ústavným súdom

23. Základnou povinnosťou súdu a sudcu je zabezpečiť taký procesný postup v súdnom konaní, ktorý čo najskôr odstráni stav právnej neistoty, kvôli ktorému sa účastník obrátil na súd so žiadosťou o jeho rozhodnutie.

24. Táto povinnosť súdu a sudcu vyplýva z čl. 17 zákona č. 160/2015 Z. z. Civilný sporový poriadok v znení neskorších predpisov (ďalej len „CSP“), ktorý určuje, že súd

postupuje v konaní tak, aby vec bola čo najrýchlejšie prejednaná a rozhodnutá, predchádza zbytočným prierahom, koná hospodárne a bez zbytočného a neprimeraného zaťažovania strán sporu a iných osôb, ďalej z § 157 ods. 1 CSP, podľa ktorého súd postupuje v konaní tak, aby sa mohlo rozhodnúť rýchlo a hospodárne, spravidla na jedinom pojednávaní s prihliadnutím na povahu konania (obdobne predtým § 6 a § 100 ods. 1 Občianskeho súdneho poriadku účinného do 30. júna 2016).

25. Pokiaľ ide o právnu a faktickú zložitosť veci, kde sťažovatelia vystupujú v procesnej pozícii žalovaných, v konaní o určenie priebehu hranice a o určenie vlastníckeho práva, ústavný súd konštatuje, že obdobné konania možno zaradiť k štandardnej agende všeobecného súdnictva, pričom k tejto problematike existuje v zásade ustálená judikatúra všeobecných súdov. Čo sa týka skutkovej stránky, ústavný súd konštatuje, že k faktickej zložitosti veci, a tým aj k predĺženiu konania prispieva väčší počet účastníkov na strane žalovaných a s tým súvisiaca potreba ustáliť okruh účastníkov. Uvedené skutočnosti si zo strany okresného súdu vyžiadali potrebu zisťovať okruh dedičov a v nadväznosti na to i potrebu rozhodovať napríklad viackrát o čiastočnom zastavení konania. Ani týmito skutočnosťami však nemožno ospravedlniť doterajší neprimerane dlhý čas napadnutého konania okresného súdu. Na doterajšiu dĺžku napadnutého konania preto nemala vplyv zložitosť veci.

26. Pri hodnotení podľa ďalšieho kritéria, teda správania sťažovateľov v napadnutom konaní, ústavný súd nezistil žiadnu okolnosť, ktorá by mala byť osobitne zohľadnená na ich ťarchu pri posudzovaní otázky, či a z akých dôvodov došlo v predmetnom konaní k zbytočným prierahom (naopak, sťažovatelia opakovane žiadali okresný súd o nariadenie termínu pojednávania, pozn.).

27. Napokon ústavný súd hodnotil postup okresného súdu z hľadiska existencie zbytočných prierahov v doterajšom priebehu konania. Ústavný súd dáva do pozornosti, že aj ESLP uplatňuje rôzne spôsoby skúmania postupu štátnych orgánov. Z jeho rozhodovacej činnosti je zrejmé, že môže skúmať jednak dĺžku konania na jednotlivých súdnych inštanciách (napr. Rablat v. Francúzsko, rozsudok z 29. 4. 2003, č. 49285/99) alebo

sa môže snažiť identifikovať konkrétne neprimerané obdobia nečinnosti medzi jednotlivými úkonmi vo veci bez toho, aby vyhodnotil, či celková dĺžka jednotlivých fáz konania bola primeraná alebo nie (napr. Koktavá v. Česká republika, rozsudok z 2. 12. 2003, č. 45107/98). Spôsoby skúmania postupu štátnych orgánov sa javia byť rovnocenné, pretože sledujú rovnaký cieľ, a to zistenie, či v posudzovanom prípade došlo alebo nedošlo k porušeniu práv sťažovateľa. Aj ústavný súd pri posudzovaní prípadného namietaného porušenia článku dohovoru dbá na podstatu a účel poskytovania ústavnej ochrany, a to bez ohľadu na to, ktorý z uvedených spôsobov uplatní, pretože oba spôsoby sledujú ten istý cieľ.

28. Ústavný súd vychádzal z procesných úkonov súdu predstretých v chronologickom prehľade (vo vyjadrení okresného súdu), ktoré sťažovatelia nerozporovali. Celkovú dĺžku napadnutého konania (takmer 4 roky a 5 mesiacov od jeho začatia) ústavný súd v okolnostiach danej veci považuje z ústavnoprávneho hľadiska za neakceptovateľnú, a preto nie je ani potrebné osobitne hodnotiť jednotlivé procesné úkony vykonané v rámci napadnutého konania. Napriek tomu ústavný súd poukazuje predovšetkým na obdobie nečinnosti okresného súdu v trvaní takmer 1 rok a 4 mesiace v období od augusta 2016 do decembra 2017, keď bol rozhodnuté o zastavení konania proti žalovaným v 14., 21. a 23 rade. Z doručeného chronologického prehľadu jednotlivých úkonov okresného súdu, ktorý uviedol vo svojom vyjadrení podpredseda okresného súdu, tiež vyplývajú ďalšie kratšie obdobia nečinnosti. Okresný súd v zásade vykonával v konaní niekoľko procesných úkonov, avšak nestačí, aby súd vo veci vykonal aj určitý počet rôznych úkonov, ak tieto úkony sami osebe nevedli k odstráneniu právnej neistoty vydaním právoplatného rozhodnutia vo veci samej.

29. Vychádzajúc z uvedeného, ústavný súd dospel k záveru, že doterajším postupom okresného súdu v napadnutom konaní došlo k zbytočným priet'ahom, a tým aj k porušeniu základného práva sťažovateľov na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva na prejednanie ich záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru.

V.

Prikázanie vo veci konať a priznanie primeraného finančného zadost'učinenia

30. Podľa čl. 127 ods. 2 ústavy ak porušenie práv alebo slobôd vzniklo nečinnosťou, ústavný súd môže prikázať, aby ten, kto tieto práva alebo slobody porušil, vo veci konal.

31. Ústavný súd na základe svojho zistenia, že postupom okresného súdu došlo k porušeniu označených práv sťažovateľov, mu prikázal, aby v konaní vedenom pod sp. zn. 16 C 422/2015 konal bez zbytočných prietáhov (bod 2 výroku tohto rozhodnutia), pretože označená vec nebola v čase rozhodovania ústavného súdu o ústavnej sťažnosti sťažovateľov právoplatne skončená. Ústavný súd vlastnou činnosťou zistil, že ani na pojednávaní 10. marca 2020 nebolo vo veci právoplatne rozhodnuté. Ďalšie pojednávanie, ktoré bolo nariadené na 16. apríl 2020, bolo zrušené a nový termín pojednávania je stanovený na 26. máj 2020.

32. Podľa čl. 127 ods. 3 ústavy ústavný súd môže svojím rozhodnutím, ktorým vyhovie sťažnosti, priznať tomu, koho práva podľa odseku 1 boli porušené, primerané finančné zadost'učinenie.

33. Podľa § 133 ods. 3 písm. e) zákona o ústavnom súde ak ústavný súd ústavnej sťažnosti vyhovie, môže priznať sťažovateľovi primerané finančné zadost'učinenie, ak o to požiadal.

34. Podľa § 123 ods. 2 zákona o ústavnom súde ak sa sťažovateľ domáha primeraného finančného zadost'učinenia, v ústavnej sťažnosti uvedie rozsah, ktorý požaduje, a z akých dôvodov sa ho domáha.

35. Podľa § 135 ods. 1 zákona o ústavnom súde ak ústavný súd prizná sťažovateľovi primerané finančné zadost'učinenie, orgán verejnej moci, ktorý porušil základné práva alebo slobody, je povinný sťažovateľovi primerané finančné zadost'učinenie zaplatiť do dvoch

mesiacov od nadobudnutia právoplatnosti rozhodnutia ústavného súdu. Ak ten, komu bolo uložené zaplatiť sťažovateľovi finančné zadosťučinenie, v tejto lehote priznané finančné zadosťučinenie sťažovateľovi nezaplatí, v zmysle odseku 2 citovaného ustanovenia sa zvyšuje finančné zadosťučinenie priznané ústavným súdom o 5 % za každý aj začatý rok omeškania až do jeho zaplatenia.

36. Sťažovatelia sa domáhajú priznania finančného zadosťučinenia v sume 5 000 € pre každého z nich z dôvodu, že namietanou nečinnosťou súdu, keď nedochádza k nastoleniu právnej istoty, sťažovatelia žijú v neistote a cítia sa ako občania II. kategórie, ktorým slovenská justícia nedokáže poskytnúť právnu ochranu, ktorej sa domáhajú.

37. Cieľom finančného zadosťučinenia je dovŕšenie ochrany porušeného základného práva v prípadoch, v ktorých sa zistilo, že k porušeniu došlo spôsobom, ktorý vyžaduje nielen vyslovenie porušenia, prípadne príkaz na ďalšie konanie bez pokračujúceho porušovania základného práva (IV. ÚS 210/04).

38. Pri určení finančného zadosťučinenia ústavný súd vychádza zo zásad spravodlivosti aplikovaných ESLP, ktorý spravodlivé finančné zadosťučinenie podľa čl. 41 dohovoru priznáva so zreteľom na konkrétne okolnosti prípadu.

39. Napriek tomu, že sťažovatelia pri odôvodnení finančného zadosťučinenia poukazujú na pocity neistoty vyplývajúce z nečinnosti okresného súdu, čo je zaiste spojené s každým konaním, v ktorom dochádza k zbytočným priet'ahom, ústavný súd môže len ťažko ohodnotiť dopad týchto dôvodov na bežný život sťažovateľov.

40. Vzhľadom na doterajšiu dĺžku konania vedeného okresným súdom, ako aj na jeho neodôvodnenú nečinnosť v trvaní minimálne 1 rok a 4 mesiace, berúc do úvahy predmet konania na okresnom súde, správanie sťažovateľov, ako aj všetky okolnosti daného prípadu, ústavný súd považoval priznanie sumy 500 € pre každého zo sťažovateľov za primerané finančné zadosťučinenie podľa § 133 ods. 3 písm. e) zákona o ústavnom súde

(bod 3 výroku tohto rozhodnutia). Z uvedených dôvodov zároveň ústavný súd ústavnej sťažnosti vo zvyšnej časti nevyhovet.

VI.

Trovy konania

41. Podľa § 73 ods. 3 zákona o ústavnom súde ústavný súd môže v odôvodnených prípadoch podľa výsledku konania uznesením uložiť niektorému účastníkovi konania, aby úplne alebo sčasti nahradil inému účastníkovi konania alebo štátu trovy konania.

42. Pri výpočte trov konania sťažovateľom ústavný súd vychádzal z ustanovení vyhlášky Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 655/2004 Z. z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb v znení neskorších predpisov (ďalej len „vyhláška“).

43. Ústavný súd vychádzal zo základnej sadzby tarifnej odmeny za jeden úkon právnej služby vykonaný v roku 2019 v sume 163,33 € (1/6 výpočtového základu podľa § 11 ods. 3 vyhlášky, ktorým je priemerná mesačná mzda zamestnanca hospodárstva Slovenskej republiky za prvý polrok 2018, ktorá bola vo výške 980 €). Sadzba za náhradu hotových výdavkov (režijný paušál) za každý úkon právnej služby vykonaný v roku 2019 je 9,80 € (1/100 výpočtového základu podľa § 16 ods. 3 vyhlášky). Keďže právny zástupca zastupuje v tejto veci 2 sťažovateľov, ústavný súd pri rozhodovaní o trovách konania postupoval aj podľa § 13 ods. 2 vyhlášky, v zmysle ktorého sa základná sadzba tarifnej odmeny zníži o 50 %, ak ide o spoločné úkony pri zastupovaní dvoch alebo viacerých osôb. Vychádzajúc z uvedeného, hodnota jedného spoločného úkonu právnej služby v tomto prípade predstavuje sumu 163,33 €. Ďalej má právny zástupca sťažovateľov nárok aj na náhradu režijného paušálu 9,80 € za jeden úkon podľa vyhlášky. Právny zástupca je zároveň platiteľom dane z pridanej hodnoty, preto sa odmena a náhrady zvyšujú podľa § 18 ods. 3 vyhlášky o daň z pridanej hodnoty vo výške 20 %. Náhrada trov konania, ktorú ústavný súd priznal sťažovateľom, spolu takto predstavuje sumu 415,51 € (bod 3 výroku tohto rozhodnutia).

44. Priznanú náhradu trov právneho zastúpenia je okresný súd povinný zaplatiť na účet právneho zástupcu sťažovateľov (bod 4 výroku tohto rozhodnutia).

45. Vzhľadom na čl. 133 ústavy, podľa ktorého proti rozhodnutiu ústavného súdu nie je prípustný opravný prostriedok, treba pod právoplatnosťou nálezu uvedenou vo výroku tohto rozhodnutia rozumieť jeho doručenie účastníkom konania.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 12. mája 2020

Mojmír Mamojka
predseda senátu